

Balsfjord kommune – *for framtida*

**HANDLINGSPLAN
FOR Å FOREBYGGE BARNEFATTIGDOM
I BALSFJORD KOMMUNE
2012 - 2016**

FORORD

Gjennom FNs konvensjon om barnets rettigheter har alle barn rett til liv og helse, skolegang og utvikling, deltagelse og innflytelse, omsorg og beskyttelse. Barn og ungdom er selvstendige individer som skal behandles med respekt. Rettigheter gitt i FNs barnekonvensjon understreker barn og unges rolle som medborgere i samfunnet, og at deres erfaringer og synspunkter må lyttes til.

På forsiden av planen er det bilde av fjellet *Den sovende soldat*. Det er et flott fjell, men det innebærer ikke at Balsfjord kommune ønsker å være sovende når det gjelder barn og unges oppvekstsvilkår i kommunen.

Innholdsfortegnelse

FORORD	2
1. Innledning	4
2. Bakgrunn for prosjektet	5
3. Fattigdom	6
3.1 Fattigdomsbegrepet	6
3.2 Fattigdom og levekår	6
3.3 Hva er fattigdom og hva innebærer det?	8
4. Statlige føringer og tiltak	9
5. Fattigdom i Balsfjord	10
6. Målsetting	11
6.1 Hovedmål	11
6.2 Delmål	11
6.3 Målindikatorer	12
7. Tiltaksplan	12
8. Avslutning. Videre oppfølging	12
 Referanser:	 14

1. Innledning

Balsfjord kommune vil gjennom utarbeidelse av handlingsplanen ha fokus på barn og unges oppvekstsvilkår i kommunen, her med forebygging av fattigdom som hovedområde. Det er kjent at et godt oppvekstmiljø handler om å utvikle fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter i samsvar med barn og ungdoms behov. En god barne- og ungdomspolitikkk må være basert på kunnskap om deres behov, interesser og muligheter for utvikling. Gjennom forskning frambringes kunnskap om hvordan samfunnsendringer påvirker barn og ungdoms oppvekst- og levekår.

Handlingsplanen tar for seg fattigdomsbegrepet, fattigdom og levekår og sier noe om hva det innebærer å være fattig. Denne planen refereres også til statlige føringer og tiltak. Fattigdom i Balsfjord, slik dette prosjektet har avdekket den, er bakgrunn for valg av målsetting med hovedmål og delmål, samt med mulige målindikatorer. Tiltaksplan og forslag til videre oppfølging av handlingsplanen legger til grunne en implementering, vedlikehold og videreføring av tiltak. Tverrfaglig samarbeid skal også være hoved regelen i fattigdoms forebyggende arbeid i Balsfjord kommune.

FNs konvensjon om barnets rettigheter ble vedtatt av FNs generalforsamling 20. november 1989, og ratifisert av Norge 8. januar 1991. 1. oktober 2003 ble barnekonvensjonen inkorporert i norsk lov. Fylkesmannen i Troms har de siste årene, som en del av sin satsing inn mot kommunene, hatt et ekstra fokus på barn og unges rettigheter gjennom «Sjumilssteget»

Denne satsingen har også Balsfjord vært engasjert i. Dette gjennom prosjekt som «Samhandling for utsatte barn og unge», BRY-DÆ, Bulahuset og kompetansehevende tiltak for ansatte som arbeider med barn og unge.

2. Bakgrunn for prosjektet

Barnets rettigheter, jfr. FNs barnekonvensjonen, skal legges til grunn i alle beslutninger som omhandler barn.

Barnekonvensjonen inneholder følgende hovedprinsipper:

- hensynet til barnets beste
- barnets rett til medbestemmelse
- prinsippet om ikke-diskriminering
- barnets rett til liv, overlevelse og optimal utvikling som innebærer:
 - rett til helsetilbud
 - rett til omsorg og beskyttelse
 - rett til sosial trygghet og tilstrekkelig levestandard
 - rett til utdanning
 - rett til hvile og fritid

Handlingsplanen er likeledes i tråd med de nasjonale føringene hvor det er beskrevet slik:

«Alle barn og unge skal sikres en god oppvekst. De skal oppleve at de får god oppfølging på skolen eller i barnehagen, at de kan velge i morsomme fritidstilbud og at de har innflytelse over sin egen hverdag. For å få til dette må vi legge til rette for at barn og ungdom får delta på en måte som gjør at de også får makt over samfunnsutviklingen. Barn og ungdom har rett til å bli hørt og deres synspunkter skal tillegges vekt. Barn og unges menneskerettigheter, slik de er uttrykt i FNs barnekonvensjon skal prege og gjennomsyre alle beslutninger og all virksomhet.»

Balsfjord kommune mottok de første ekstraordinære og øremerkede midler fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) på bakgrunn av Kostratall (kostnadsnøkkel) med utgangspunkt i regnskap fra barnevern- og sosialtjenesten. Det viste seg at Balsfjord kommune da hadde lave satser for økonomisk sosialhjelp og mange barnefamilier som mottok sosialhjelp. Barnevernstjenesten hadde også store og sammensatte utfordringer. Målet med midlene var å kunne gi tilbud til målgruppen utover det som var lovpålagt og ble innvilget gjennom satsene til økonomisk sosialhjelp. Målgruppen var familier med barn under 18 år som hadde svake økonomiske rammebetingelser. Sosial- og barneverntjenesten besluttet at midlene skulle fordeles med tilskudd / bidrag for enkelt familier og til felles arrangement eller innkjøp som flere kunne nyte godt av. På bakgrunn av den første tildelingen fikk kommunen kjennskap og informasjon om videre satsing hvor målgruppen var unge i aldersgruppen 17 til 23 år med økonomiske og sosiale utfordringer. Det ble satt fokus på reproduksjon av fattigdom, derfor var etablering, studie og arbeid viktige satsinger. Balsfjord kommune var med i to ulike tiltak / satsinger og det ble det besluttet å engasjere prosjektleder. Det er erfart at for å få maksimalt ut av prosjektarbeid bør det ledes av en som har dette som hovedarbeidsområde. Under dette arbeidet ble det klart at for å sikre forankring også etter prosjektperioden måtte det utarbeides plan for implementering etter at prosjektperioden var slutt. I den forbindelse ble det søkt om prosjektmidler til å videreføre arbeidet som skulle resultere i en handlingsplan.

3. Fattigdom

For å definere fattigdom er det i denne planen tatt utgangspunkt i nasjonale begrep.

3.1 Fattigdomsbegrepet

I europeisk tradisjon oppfattes og beskrives fattigdom som at en har færre materielle goder i forhold til en valgt referansegruppe.

Sosial deltakelse forutsetter at den enkelte rår over tilstrekkelige ressurser til å oppfylle de roller og forventninger som vanlig deltakelse i samfunnslivet består av. Fattig er derfor den som rår over så små ressurser at hans eller hennes liv blir svært avvikende fra det liv andre lever (Hagen og Lødemel. 2003)

Spørsmålene om hva slags livsvilkår eller levestandard som utgjør fattigdom, og hvordan fattigdom best kan måles, er gjenstand for omfattende diskusjoner i forskningsmiljøene. Lav inntekt blir brukt som en indikator på fattigdom, i tråd med det som er vanlig i kvantitativ fattigdomsforskning nasjonalt og internasjonalt. Det er den totale inntekten i barnets familie som avgjør om det blir karakterisert som fattig. Hvorvidt denne inntekten fordeles jevnt eller ujevnt innad i familien, er ikke et tema, og et barn blir dermed definert som fattig dersom familiens inntekt, justert for familiestørrelse, er lavere enn en gitt prosent av den inntekten som er vanlig i samfunnet (Fløtten, 2009).

Hoved indikator på fattigdom er en inntekt lavere enn 50 prosent av medianinntekten i en sammenhengende periode på tre år. Medianinntekten er den midterste inntekten i befolkningen etter at en har sortert inntektene etter størrelse. Det vil altså være like mange personer med inntekt over medianen som under. Til sammenligning benytter EU 60 prosent av medianinntekten som definisjon. Omfanget av fattigdom, statistisk sett, avhenger altså av den definisjon som legges til grunn.

3.2 Fattigdom og levekår

Bekymringen for den norske barnefattigdommen knytter seg både til de konsekvensene fattigdom har for barn mens de vokser opp, og de konsekvensene en oppvekst med trang økonomi kan ha for fremtiden. Barn i familier med svært dårlig økonomi vil ha dårligere materielle levekår enn andre barn. I tillegg er det en sammenheng mellom svak økonomi og sosiale og psykososiale levekår. Foruten de økonomiske, sosiale og psykososiale konsekvensene av å vokse opp i fattigdom, er det også forskning som viser at fattigdom har negative konsekvenser for barns helsetilstand. Om det er den dårlige økonomien i seg selv eller andre forhold i fattige familier som er hovedforklaringen på de negative levekårsutslagene, kan diskuteres. Men uavhengig av årsakspilens retning er det en klar sammenheng her (Fløtten, 2009).

Dagens samfunnsstruktur og krav til kompetanse medfører også forventning om utdanning. Det blir gjennom utdanningsløpet vektlagt viktighet av formell kompetanse for å være sikret arbeid senere i livet. Med det som bakteppe er det i prosjektet vektlagt ungdom, utdanning og arbeid. Det er lagt til rette for arbeidspraksis for noen unge som har droppet ut av videregående skole. Dette ble gjort for å sikre døgnrytme og meningsfull aktivitet. I dette arbeidet har NAV og oppfølgingstjenesten i den videregående skole vært svært viktige aktører. Gjennom prosjektet er det også gitt tilbud om sommerjobb. For å unngå

stigmatisering har det vært viktig å ikke bare gi de ulike aktivitets tilbud til ungdommer fra målgruppen.

En av de viktigste årsakene til fattigdom, er mangelen på arbeid. Arbeid er mer enn en jobb å gå til. Det er sosial deltakelse, tilhørighet, bekreftelse og opplevelse av sammenheng. Gjentatte opplevelser av mislykkethet skaper dårlig grunnlag for et godt liv. Sosialtjenestens definisjon på det å være fattig er at du ikke er i stand til å sikre deg og familien din et rimelig livsopphold. Med dette menes mat, klær, boustgifter, strøm og fritidsaktiviteter. Det blir veldig synlig hvis noen barn ikke har råd til å være med på ting andre barn er med på, så fritidsaktiviteter inngår nå i begrepet livsopphold (Ann-Magrit Berge, Fattig talt, 2004).

Gjennom tverrfaglig arbeid i prosjektet har det vært mulig å bidra økonomisk for barn og unge som ikke har hatt mulighet til å delta i ulike aktiviteter på grunn av dårlig økonomi. Dette gjennom organisering av felles turer og arrangement som var et gratis tilbud til alle. Det er også gitt tilskudd for innkjøp av utstyr til enkelte, men også gjort innkjøp til oppbygging av en utstyrsbank.

Unge som ikke har vært i arbeid er en gruppe som øker i samfunnet. Det er ofte de som ikke fullfører videregående skole. Dette kan medføre at de blir avhengig av oppfølging fra NAV over tid. Det er begrensede jobbmuligheter for ufaglærte, men samtidig er det viktig å gi anerkjennelse for at det også er bruk for folk uten utdanning. Den viktigste tilbakemeldingen må være at arbeid er å foretrekke fremfor ulike trygdeordninger. Det er viktige samfunnsoppgaver som skal ivaretas hvor det ikke kreves fagbrev eller høyere utdanning.

Det er minst fire ulike forklaringer på at foreldres sosialhjelpsmottak kan øke risikoen for at barna blir sosialhjelpsmottakere når de vokser opp. En av de vanligste forklaringene man finner i internasjonal forskning, er ideen om at foreldrenes sosialhjelpsmottak påvirker barnas holdning til å motta sosialhjelp. Barn som vokser opp i familier der én eller begge foreldrene mottar sosialhjelp, kan oppfatte sosialhjelp som en like legitim inntektskilde som arbeidsinntekt. En annen relatert forklaring er at barn av sosialhjelpsmottakere vil ha detaljert kjennskap til hvordan sosialhjelpssystemet virker, og på den måten oppleve lavere terskel for selv å motta sosialhjelp. En tredje forklaring kan være at foreldre som mottar sosialhjelp, har en løs tilknytning til arbeidsmarkedet, noe som reduserer barnas uformelle tilgang til jobbmuligheter. Barn av sosialhjelpsmottakere vil etter en slik tankegang ha færre kontakter i arbeidslivet, mindre kjennskap til ledige jobber og mindre kjennskap til arbeidslivets krav og forventninger. En fjerde forklaring er direkte relatert til det faktum at barn av sosialhjelpsmottakere vokser opp uten tilstrekkelig inntekt. Her tenker man seg at begrensede økonomiske midler leder til at man i mindre grad kan investere i humankapital hos sine egne barn for eksempel gjennom økonomisk støtte til barna mens de er under utdanning (Fløtten, 2009).

3.3 Hva er fattigdom og hva innebærer det?

Kjell Underlid refererer i «Fattigdommens psykologi. Oppleving av fattigdom i det moderne Norge» en undersøkelse av konsekvensene av å leve i fattigdom.

Noen forhold og utsagn som han har referert gjengis her:

- Informantene føler skyld og skam fordi de ikke klarer seg uten økonomisk hjelp
- De fleste føler de blir negativt vurdert både når det gjelder personlighetstrekk og egenskaper. De mener andre oppfatter dem som verdiløse, late, arbeidssky, kravstore, mislykkete, dumme og udugelige og har følelse av vanære og devaluering
- Kostholdet er dårlig
- De har konstant økonomiske bekymringer, - utrygghet og fryktrelaterte helseproblemer gir lavere livskvalitet
- Fattigdomsopplevelsen forsterkes i sommerferier og helger, til jul og 17. mai. Særlig gjelder det de som har barn
- De fleste kvier seg for å oppsøke sosialtjenesten og opplever seg dårlig behandlet

Flere av de voksne som deltok i denne undersøkelsen hadde barn. Det er denne hverdagen barn skal håndtere, både økonomiske bekymringer i sitt eget liv, mor eller fars bekymringer og mor/fars manglende tro på seg selv og sin fremtid. Forskning på barnefattigdom viser at barn som bor i familier med økonomisk stress og deprivasjon får dårligere resultater på skolen, og de har større risiko for atferdsproblemer og er oftere deprimerte. Problemene kan oppstå med utgangspunkt i foreldrenes reaksjon på deres egen tilkortkommenhet, for eksempel alkoholmisbruk og mishandling, eller med utgangspunkt i barnets egne opplevelser av de økonomiske problemene, noe som kan resultere i blant annet psykiske problemer, mobbing og skoleproblemer.

Tone Fløtten viser til at de negative konsekvensene av å vokse opp i fattigdom ser ut til å være verre jo tidligere i barndommen man opplever fattigdommen, samt jo lengre fattigdommen varer.

Fattige barn forholder seg til hverdagslivet gjennom «doble strategier». De strever etter både å mestre sitt eget hverdagsliv og etter å hjelpe foreldrene på ulike måter. Dette krever stor innsats av barna og koster tid, krefter og forsakelser. Barn og unge som lever under de knappeste økonomiske forholdene, opplever at det er en lang rekke aktiviteter og forbruksvarer som ikke er for dem, de lærer å være fattige. Både barn og foreldre forholder seg aktivt til livet med lav inntekt, foreldrene prioriterer barna, barna strever for å beskytte foreldrene og ivareta seg selv så godt de kan. Disse mestringsstrategiene setter barna under et betydelig press. Mange av dem tar på seg ansvar og bekymringer og får sitt handlingsrom sterkt begrenset på grunn av mangel på materielle ressurser. Under slike betingelser kan vi ikke si at barna har en levestandard som er tilstrekkelig til å ivareta deres psykiske, åndelige og sosiale utvikling, slik de etter Barnekonvensjonen har rett til å ha (Fløtten, 2009).

4. Statlige føringer og tiltak

Statens handlingsplan mot fattigdom omfatter tiltak under flere sektordepartementers budsjettområder.

Den særlige innsatsen mot fattigdom er knyttet til tre delmål i statens handlingsplan, delmålene er referert her. Kulepunktene under hvert av delmålene viser noen tiltak som har vært iverksatt av stat, kommuner og organisasjoner som har arbeidet med fattigdoms utfordringer:

Delmål 1: Alle skal gis muligheter til å komme seg i arbeid.

- Kvalifiseringsprogram (KVP) for utsatte grupper. Formålet med programmet er å øke muligheten for arbeidsdeltakelse, eventuelt å avklare om det finnes andre muligheter for inntekt enn sosialhjelp. Kvalifiseringsprogrammet ble landsdekkende fra 1. januar 2010.
- Landsomfattende arbeidsmarkedssatsing for å motvirke fattigdom.
- Styrking av opplæringen innenfor kriminalomsorgen.
- Styrke tilbakeføringen av innsatte og domfelte til samfunnet.
- Styrking og utvidelse av program for basiskompetanse i arbeidslivet.
- Lovendring om voksnes rett til utdanning.

Delmål 2: Alle barn og unge skal kunne delta og utvikle seg.

- Helhetlig skoledag, gratis leksehjelp.
- Økt gjennomføring av videregående opplæring.
- Økt barnetillegg i attførings- og rehabiliteringsytelsene.
- Kompetanse- og utviklingstiltak for å forebygge og redusere fattigdom blant barn, unge og barnefamilier.
- Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn.
- Tiltak for ungdom i risikosoner – satsingen Unge utenfor.
- Utsatte unge 17 – 23 år i overgangsfaser.
- Tiltak for ungdom i risikosoner – Nordlandsprosjektet – Ungdom i svevet.
- Tiltak for barn med psykisk syke og/eller rusmiddelavhengige foreldre.

Delmål 3: Bedre levekårene for de vanskeligst stilte.

- Tiltak overfor rusmiddelavhengige.

- Økning av satsene i de statlige veiledende retningslinjene for utmåling av stønad til livsopphold.
- Styrking av bostøtten.
- Varig bolig fremfor bruk av hospits og andre midlertidige botilbud.
- Reduksjon i gebyrer for tvangsforretninger.
- Styrking av lavterskeltilbudet for rettshjelpssøkende.
- Regulering av inntekts- og formuesgrensene for fri rettshjelp.
- Frivillig arbeid.

5. Fattigdom i Balsfjord

Gjennom rammeoverføringen til kommunene er et av kriteriene antall innbyggere som sorterer under fattige. I beregningsgrunnlaget for 2011 var det 258 personer. De hadde da en inntekt som er mindre enn 50 % av medianinntekten. For 2012 er det tatt utgangspunkt i 216 personer som fattige, en nedgang på 42 personer. Balsfjord har lav arbeidsledighet sammenlignet med landet som helhet. Ved utgangen av september 2011 var det i Balsfjord 1,7 % helt ledige, mens landsgjennomsnittet var 2,5 %. Den nordligste landsdelen har for tiden et bedre og sterkere arbeidsmarked enn andre deler av landet.

Balsfjord kommune har i løpet av de senere år fått etablering av flere nye arbeidsplasser og ved etablering av nye bedrifter forventes en ytterligere forbedring av arbeidsmulighetene. Industriarbeidsplasser gir arbeid spesielt til menn og kan være med på å minske utpendling av kommunen for å få arbeid. Dette kan komme til å påvirke familier som har hatt utfordringer i forhold til arbeid og økonomi. Arbeid er det beste virkemiddel og tiltak for å forebygge og redusere fattigdom. Dette samtidig som arbeid styrker individets selvfølelse og respekt fra omgivelser. Balsfjord kommunen har gjennom politiske bevillinger styrket antall lærlingeplasser, dette for å bidra til at ungdommer kan få fagbrev og bedre jobbmuligheter. Det er også stor etterspørsel etter flere med fagbrev innen barnehage og omsorgstjenesten, et behov som også vil være tilstede i lang tid fremover.

Det var i august 2011 28 personer som mottok økonomisk sosialhjelp i kommunen. Av disse var 8 under 25 år, men ingen under 20 år mottok økonomisk sosialhjelp. Det er positivt at de yngste er i aktivitet enten i skole eller arbeidsliv. I 2010 var det registrert 103 hovedmottakere av sosialhjelp. Av disse var 31 personer mellom 18 og 24 år. I 2009 var det 99 registrerte. Det viser at antallet sosialhjelpsmottakere mellom 18 og 24 år har gått ned fra 31 til 8 fra 2010 til 2011. Til sammen ble det i 2010 utbetalt vel 1,8 millioner i økonomisk sosialhjelp.

Gjennom prosjektarbeidet er det avdekket at det er flere unge enslige foreldre som har behov for økonomisk veiledning og bistand, samt hjelp til å finne ut av de ordninger som er til for å lette deres situasjon. I juli 2010 var det 188 barn i alderen 0 – 15 år som bodde hos enslig forsørger, antallet i 2011 var økt til 199 barn i samme aldersgruppe. Prosjektgruppa definerer ikke alle disse som fattige, men erfaringen viser at enslige forsørgere ofte har større økonomiske utfordringer.

Erfaringer viser også at det i en familie kan være sammensatte og til dels komplekse utfordringer og behov. Faktorer som arbeidsledighet, lav økonomi, samlivsbrudd, psykososiale og helsemessige utfordringer hos barn og /eller foreldre kan være gjeldende i en og samme familie, og dermed begrense foreldres evner og mulighet til å følge opp sine barn, økonomisk og sosialt.

Gjennom litteratur og erfaring fra prosjektet konstaterer en at fattigdom ser ut til å gå i arv. Noen har gjennom sin oppvekst fått erfare at foreldre ikke arbeider, men mottar ytelser fra det offentlige. Dette kan være en livssituasjon som de selv går inn i som unge voksne. Noen får barn i ung alder uten å være i stand til å forsørge dem gjennom egen arbeidsinntekt og har i tillegg utfordringer på boligmarkedet. Prosjektet har blant annet hatt fokus på unge foreldre ved å gi tiltak som veiledning, oppfølging og økonomisk støtte til aktiviteter.

Sosial fattigdom er et begrep som prosjektet har brukt for å beskrive mangelfull oppfølging av barn og unge. For å beskrive dette nærmere: Det er ikke alltid at barn og unge har mulighet til å delta på aktiviteter som jevnaldrende er med på. Dette kan skyldes økonomiske forhold, men i mange tilfeller kan det være foreldres prioritering eller manglende prioriteringer som er årsaken. Med begrensede økonomiske resurser er det ikke alltid unges behov som blir ivarettatt når foreldre selv har egne behov å dekke. Dette gjelder ikke særskilt for enslige foreldre. Som eksempel kan nevnes at noen ikke ser det som nødvendig å tilrettelegge for fritidsaktivitetene barna gjerne vil være med på. Prosjektet har på bakgrunn av søknad innvilget tilskudd til utstyrsbanken som låner ut fritidsutstyr til de som ikke har nødvendig utstyr selv. Det gjør at flere kan være med på friluftaktiviteter som krever spesielt utstyr.

6. Målsetting

Barn og unge som vokser opp i Balsfjord kommune skal ha et trygt og godt oppvekstmiljø, der alle har de samme muligheter og rettigheter til å utvikle sine evner innen skole, samfunn, idrett og kultur.

6.1 Hovedmål

Motvirke barnefattigdom i Balsfjord kommune ved å videreutvikle det tverrfaglige system som sikrer et samordnet og helhetlig tjenestetilbud.

6.2 Delmål

Prosjektgruppa har med utgangspunkt i hovedmålet satt opp følgende delmål:

- Fokus på barn og unge som vokser opp i familier med utfordringer av økonomisk karakter og/eller som er utsatte på grunn av psykososiale forhold i familien.
- Sikre at utsatte barn og unge blir sett og får bistand ut fra de behov som kartlegges gjennom tverrfaglig samhandling og samarbeid.
- Styrke ansattes kunnskap innen området gjennom kompetansehevende tiltak.
- Veilede til tiltak som kan styrke familiens økonomi.
- Fokus på arbeid i stedet for ytelser.
- Redusere antallet sosialhjelpsmottakere i kommunen.

6.3 Målindikatorer

Det er vanskelig å måle det tverrfaglige samarbeidet, men det er viktig å sikre at de tiltak som det er lagt opp til er kjent for fagfolkene. Det er satt opp følgende målbare indikatorer:

- Antall personer som mottar økonomisk sosialhjelp og utvikling på sosialhjelps budsjett.
- Antall som er registrert som fattige, altså har en inntekt under medianinntekten.
- Antall arbeidsledige.

7. Tiltaksplan

Gjennom økonomiplanen legge til rette for at NAV's budsjett styrkes slik at det blir mulig å gi tilskudd til aktiviteter for barn og unge ut over de lovpålagte tjenester.

Opprettholde og videreføre aktivitetstilbud til barn og unge, samt gjennom tverrfaglig samarbeid videreutvikle tjenestetilbudene innenfor enhetenes økonomiske rammer.

Vedlikeholde og videreføre bruken av utstyrsbanken.

Sikre at fagpersonene har kunnskap om hvordan de kan bistå målgruppa og vite hvilke instanser de kan videreformidle til.

Gjennom tverrfaglig arbeid sikre at de ulike fagenhetene har bekjempelse av barnefattigdom som et av sine satsingsområder.

Søknad om tilskudd utover de lovpålagte oppgavene sendes til NAV for saksbehandling.

8. Avslutning. Videre oppfølging

Handlingsplanen revideres en gang i valgperiode, ansvaret for det legges til rådmannsnivå.. I tillegg er det viktig at fagenhetene årlig har bekjempelse av barnefattigdom som tema i sine fagmøter, dette for å opprettholde kontinuitet og kjennskap til planen og prioriteringer i den. De etablerte geografiske fagteam er en egnet arena, samtidig som ledernivåene innen fagområdene har et særskilt ansvar.

I forbindelse med økonomiplanarbeidet er det spesielt viktig at NAV ser på måleindikatorene som er satt i plandokumentet. Dette som en vurdering av om det er behov for nye indikatorer eller om de foreslåtte fungerer etter hensikten. Det foretas økonomisk analyse av den kommunale innsatsen som inngår i arbeidet med fattigdomsbekjempelse.

En annen tilbakemeldingsrutine for flere fagenheter er årsmeldingene hvor det skal vurderes hvordan innsatsen innen forebygging av barnefattigdom fungerer.

Prosjektgruppa mener at det i fremtiden er viktig å vurdere hvilke metoder som kan benyttes for å motivere og stimulere enkeltpersoner til å ta ansvar for egen livssituasjon. Dette sett i

forhold til hvordan en selv kan bidra til atferdsendring som gir resultat i jobb og dermed fast inntekt og forutsigbare økonomiske forhold.

Referanser:

Flavik, Anne Lise (red.): Fattig talt. Stølen Media. 2004

Fløtten, Tone: Barnefattigdom. Gyldendal Akademisk. 2009

Fløtten, Tone: Fafo-rapport 303: Fattigdom i Norge. Problem eller bagatell? 1999

Hagen og Lødemel: "Fattigdom og sosial eksklusjon" i Kjølsvold, L. og Frønes, I. (red), Det norske samfunn. Oslo. Gyldendal Akademisk. 2003

Utsatte unge 17-23 år i overgangsfaser. NOVA's sluttevaluering av utviklingsarbeidet. 2010

«Satsing på barn og ungdom. Regjeringens mål og innsatsområder i statsbudsjettet 2010»

«Tverrfaglig samarbeid for utsatte barn og unge» Balsfjord kommune Prosjektrapport 2010.

Underlid, Kjell (2005) : Fattigdommens psykologi. Oppleving av fattigdom i det moderne Norge.